

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/59/2005

POLACY O WYBORACH PREZYDENCKICH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC 2005

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
22 października 2004 roku

Do wyborów prezydenckich pozostało już tylko kilka miesięcy, mimo to wciąż nie jest jasne, którzy politycy ostatecznie zdecydują się w nich kandydować. Jak dotąd tylko Lech Kaczyński ogłosił publicznie swój start w wyborach (było to już po realizacji naszego sondażu) i faktycznie zapoczątkował kampanię wyborczą. Nazwiska pozostałych ewentualnych pretendentów do prezydentury wciąż pozostają w sferze domniemań i spekulacji. Tylko nieliczni politycy brani pod uwagę zapowiedzieli (mniej lub bardziej zdecydowanie) swoją gotowość do startu w wyborach lub choćby nie wykluczyli takiej możliwości. Inni poważni kandydaci, o których się mówi w mediach, wysyłają sprzeczne sygnały lub wręcz demonstrują swoją niechęć w tej sprawie. W tej sytuacji listy kandydatów na najwyższy urząd w państwie tworzone na potrzeby sondaży wciąż są wynikiem mniej lub bardziej arbitralnych decyzji sondażystów. W badaniu marcowym¹ chcąc uniknąć rozterek związanych z tą kwestią, a jednocześnie próbując się dowiedzieć, jak kształtuje się przedwyborcza giełda w społecznej świadomości, zapytaliśmy Polaków o ich preferencje dotyczące pretendentów do najwyższego urzędu w państwie (było to pytanie otwarte, a więc takie, w którym ankietowani sami podają nazwiska kandydatów).

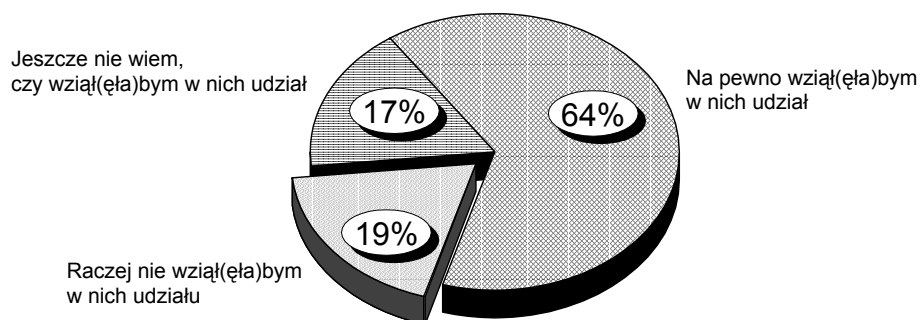
Gdyby wybory prezydenckie odbywały się już teraz, uczestniczyłoby w nich - według własnych deklaracji - prawie dwie trzecie ankietowanych. Zatem także i w tym roku wybory prezydenckie, jak można oczekiwać, będą się cieszyć większym zainteresowaniem Polaków niż wybory parlamentarne, w których udział zapowiada jak na razie niespełna połowa uprawnionych do głosowania².

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (178) zrealizowano w dniach 4-7 marca 2005 roku na liczącej 1025 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

² Patrz komunikat CBOS „Preferencje partyjne w marcu”, marzec 2005.

RYS. 1. GDYBY W NAJBLIŻSZĄ NIEDZIELĘ ODBYWAŁY SIĘ WYBORY PREZYDENCKIE, TO CZY WZIAŁ(ĘŁA)BY PAN(I) W NICH UDZIAŁ?

Wobec braku jasnych deklaracji polityków i partii politycznych co do tego, kto będzie je reprezentował w wyścigu prezydenckim, preferencje Polaków okazują się bardzo słabo wykrystalizowane. Co trzeci nominalny wyborca w ogóle nie zastanawiał się jeszcze nad tym, kto ewentualnie powinien - jego zdaniem - ubiegać się o najwyższy urząd w państwie. Prawie co ósmy badany zamierzający głosować w tych wyborach nie znajduje wśród przedstawicieli sceny politycznej i osobistości życia publicznego żadnego godnego kandydata, który w jego przekonaniu mógłby zostać głową państwa.

Jeśli wziąć pod uwagę pozostałe swobodne wypowiedzi Polaków, to przynajmniej na razie trudno mówić o wyraźnych faworytach tych wyborów. Lista nazwisk, jakie padły w odpowiedzi na pytanie o „własnego kandydata” badanych, okazała się bardzo długa, a wskazania wyraźnie rozproszone. W sumie zarówno respondenci zgłaszający chęć brania udziału w wyborach prezydenckich, jak i niezdecydowani lub niezamierzający w nich uczestniczyć wymienili ponad trzydzieści nazwisk osób, które najchętniej widzieliby w roli pretendentów do najwyższego urzędu w państwie. Jest zrozumiałe, że w gronie najczęściej zgłaszanych kandydatów do prezydentury znaleźli się przede wszystkim ci, których nazwiska dotychczas pojawiały się w prasie i mediach elektronicznych w rozmaitych rozważaniach dotyczących wyborów prezydenckich.

Relatywnie największą popularnością cieszy się kandydatura Zbigniewa Religi. Jako kandydata na prezydenta zgłosił go co dwunasty potencjalny uczestnik wyborów. Niewiele mniej osób w roli przyszłej głowy państwa widzi Andrzeja Leppera i tyle samo najchętniej poparłoby w jesiennym głosowaniu niemogącego się ubiegać o kolejną reelekcję - prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego (po 6% wskazań wśród deklarujących udział w wyborach).

		CBOS
Kogo najchętniej widział(a)by Pan(i) jako swojego kandydata w wyborach prezydenckich?		
	Odpowiedzi respondentów deklarujących udział w wyborach (N=657)	
Zbigniew Religa	8%	
Andrzej Lepper	6%	
Aleksander Kwaśniewski	6%	
Jolanta Kwaśniewska	4%	
Tomasz Lis	4%	
Marek Borowski	4%	
Włodzimierz Cimoszewicz	4%	
Lech Kaczyński	4%	
Jan Rokita	3%	
Roman Giertych	2%	
Donald Tusk	2%	
Jarosław Kaczyński	1%	
Lech Wałęsa	1%	
Józef Zych	1%	
Inne konkretne nazwisko	4%	
Odpowiedzi opisowe	2%	
Nie widzę takiej osoby, nie ma takiego polityka,	12%	
Nie zastanawiałe(a)m się, jeszcze nie wiem	33%	

W zestawieniu uwzględniono nazwiska wskazywane przez co najmniej 0,6% badanych

Niewielkie już grupy potencjalnych wyborców jako swoich kandydatów wymieniają Jolantę Kwaśniewską, która zapowiedziała już, że w wyborach nie wystartuje, oraz Tomasza Lisa (po 4% wskazań). Tyle samo badanych deklarujących udział w jesiennym głosowaniu widziałoby wśród kandydatów Lecha Kaczyńskiego, Marka Borowskiego i Włodzimierza Cimoszewicza (po 4%), a tylko nieco mniej (3%) chciałoby, żeby przyszłym prezydentem był Jan Rokita. Po 2% potencjalnych uczestników głosowania wymieniło jako kandydatów Donalda Tuska oraz lidera LPR Romana Giertycha, który z racji młodego wieku nie może ubiegać się o najwyższy urząd w państwie. Swoich zwolenników mają także Jarosław Kaczyński, Józef Zych i Lech Wałęsa (po 1% głosów zadeklarowanych uczestników wyborów). Na tworzonej spontanicznie przez badanych liście pożądaných pretendentów do prezydentury - wymienianych już tylko przez nieliczne osoby - znalazły się jeszcze

między innymi nazwiska takich polityków i przedstawicieli życia publicznego, jak: Władysław Bartoszewski, Marek Belka, Maciej Giertych, Hanna Gronkiewicz-Waltz, Wiesław Kaczmarek, Jarosław Kalinowski, Ryszard Kalisz, Janusz Korwin-Mikke, Adam Małysz, Tadeusz Mazowiecki, Leszek Moczulski, Andrzej Olechowski, Józef Oleksy, Jan Olszewski, Waldemar Pawlak, Janusz Wojciechowski czy Zbigniew Ziobro. Jednak osoby te wymieniane były przez nie więcej niż 0,5% badanych.

Na podstawie powyższych propozycji można stwierdzić, że dla Polaków tegoroczne wybory prezydenckie to wciąż jeszcze wielka niewiadoma. Brak jednoznacznych deklaracji poszczególnych sił politycznych i ich ewentualnych kandydatów powodują, że w świadomości społecznej wybory te są ciągle zjawiskiem mgławicowym, jakby miały się odbywać za kilkanaście, a nie za kilka miesięcy. Mimo relatywnie dużej chęci uczestniczenia w tych wyborach, co trzeci zdeklarowany wyborca nie ma jeszcze upatrzonej osoby, którą chciałby poprzeć, a co ósmy nie dostrzega wśród przedstawicieli obecnej klasy politycznej nikogo, kto byłby godny najwyższego urzędu w państwie. Warto jeszcze zauważyć, że wśród swobodnie wymienianych nazwisk jest liczne grono osób, które z różnych względów w wyborach nie wystartują. (Zwolennicy Aleksandra Kwaśniewskiego, Jolanty Kwaśniewskiej i Romana Giertycha to w sumie 12% zdeklarowanych uczestników wyborów.) Wśród pozostałych nazwisk ewentualnych pretendentów do prezydentury, nasuwających się respondentom, brak jest zdecydowanego faworyta, który „ustawiałby” cały wyścig (przede wszystkim przez wskazanie politycznego kontrkandydata i linii podziałów w kampanii wyborczej). Może to zapowiadać wyrównaną walkę w tych wyborach, tym bardziej że większość głosujących podchodzi do nich pragmatycznie - wybiera między konkretnymi kandydatami, a ci praktycznie, by stać się kandydatem przeważającej większości Polaków, będą się musieli dopiero wylansować.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory prezydenckie, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział? 1 - Na pewno wziął(ę)bym w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)bym w nich udział; 3 - Raczej nie wziął(ę)bym w nich udziału

(%)

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	64	17	19	1024
Płeć				
Mężczyźni	69	14	17	488
Kobiety	60	19	21	537
Wiek				
18-24 lat	74	13	12	157
25-34	67	13	20	184
35-44	65	17	18	158
45-54	63	18	20	225
55-64	65	18	17	130
65 lat i więcej	52	21	27	170
Miejsce zamieszkania				
Wies	65	15	19	378
Miasto do 20 tys.	67	16	16	127
20-100 tys.	61	21	18	201
101-500 tys.	63	15	21	193
501 tys.i więcej mieszk.	64	17	19	125
Wykształcenie				
Podstawowe	56	19	25	293
Zasadnicze zawodowe	67	15	18	260
Średnie	66	17	16	357
Wyższe	73	12	14	114
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	69	13	18	64
Prac.umysł.niż.szczebła	65	19	16	92
Pracownicy fiz.- umysł.	62	19	19	90
Robotnicy wykwalifikowani	60	20	20	72
Robotnicy niewykwalifik.	63	23	14	61
Rolnicy	72	15	13	54
Pracujący na własny rach.	73	11	16	30
Bierni zawodowo				
Renciści	60	17	23	112
Emeryci	56	20	25	216
Uczniowie i studenci	73	11	16	76
Bezrobotni	74	10	17	120
Gospodynie domowe i inni	64	14	22	38
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	68	16	16	152
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	57	15	29	66
sekt. pryw. poza rolnict.	66	19	15	187
prywatnym gosp. rolnym	71	15	14	70
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	69	13	18	159
301-500	62	19	18	178
501-900	61	18	21	234
901-1200	63	17	20	87
Powyżej 1200 zł	81	13	6	58
Ocena własnych war. mater.				
Złe	58	19	23	317
Średnie	62	16	21	455
Dobre	76	14	10	253
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	66	15	18	78
Raz w tygodniu	66	18	17	504
1-2 razy w miesiącu	67	16	17	163
Kilka razy w roku	65	16	19	191
W ogóle nie uczestniczy	46	15	39	86
Poglądy polityczne				
Lewica	72	16	12	135
Centrum	64	16	20	281
Prawica	78	10	12	263
Trudno powiedzieć	51	23	26	344

Tabela 2. Kogo najchętniej widział(a)by Pan(i) jako swojego kandydata w wyborach prezydenckich?
 1 - Marek Borowski; 2 - Włodzimierz Cimoszewicz; 3 - Roman Giertych; 4 - Jarosław Kaczyński;
 5 - Lech Kaczyński; 6 - Aleksander Kwaśniewski; 7 - Jolanta Kwaśniewska

(%)

	1	2	3	4	5	6	7
Ogółem	4	4	2	1	4	6	4
Płeć							
Mężczyźni	4	4	3	2	4	6	3
Kobiety	3	3	2	0	4	6	5
Wiek							
18-24 lat	6	2	2	1	1	10	7
25-34	2	0	1	2	5	3	5
35-44	3	6	2	0	3	8	5
45-54	3	4	3	2	5	5	4
55-64	4	6	1	1	5	4	2
65 lat i więcej	2	3	4	1	4	5	1
Miejsce zamieszkania							
Wieś	3	2	2	1	3	8	3
Miasto do 20 tys.	3	8	1	0	4	3	8
20-100 tys.	3	1	3	1	1	5	5
101-500 tys.	4	5	3	1	5	9	4
501 tys.i więcej mieszk.	8	3	2	2	10	0	3
Wykształcenie							
Podstawowe	3	2	2	1	1	9	3
Zasadnicze zawodowe	2	3	3	1	6	9	5
Średnie	4	4	2	1	4	3	5
Wyższe	8	6	3	2	7	2	4
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	8	4	3	0	10	3	5
Prac.umysł.niż.szczebla	4	5	2	2	2	5	7
Pracownicy fiz.- umysł.	2	5	5	0	6	6	4
Robotnicy wykwalifikowani	1	7	5	6	1	7	9
Robotnicy niewykwalifik.	6	3	0	0	0	6	6
Rolnicy	5	6	3	0	6	5	3
Pracujący na własny rach.	0	0	0	0	3	0	0
Bierni zawodowo							
Renciści	3	1	3	1	2	4	3
Emeryci	4	5	3	1	5	5	1
Uczniowie i studenci	7	4	0	2	2	10	5
Bezrobotni	1	0	0	0	4	9	6
Gospodynie domowe i inni	4	0	4	0	5	4	0
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	7	4	4	1	5	6	6
spółce właścicieli							
prywatnych i państwa	0	4	7	0	3	5	8
sekt. pryw. poza rolnict.	2	4	1	2	3	4	5
prywatnym gosp. rolnym	4	6	2	0	4	7	4
Dochody na jedną osobę							
Do 300 zł	2	0	5	0	3	7	4
301-500	3	2	2	2	7	5	6
501-900	5	6	4	2	3	5	4
901-1200	2	10	0	4	1	4	0
Powyżej 1200 zł	17	0	0	0	6	5	3
Ocena własnych war. mater.							
Złe	2	2	5	0	7	6	2
Średnie	3	4	2	2	2	6	4
Dobre	7	4	1	1	3	5	5
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	2	2	6	0	0	2	5
Raz w tygodniu	2	4	2	1	4	9	3
1-2 razy w miesiącu	4	2	2	1	4	4	4
Kilka razy w roku	6	3	2	2	6	3	6
W ogóle nie uczestniczy	9	8	2	0	0	2	8
Poglądy polityczne							
Lewica	9	11	1	1	0	6	6
Centrum	4	4	2	2	2	8	7
Prawica	3	2	5	1	9	3	1
Trudno powiedzieć	1	1	1	0	2	7	4

(continued)

Tabela 2 (cd.). Kogo najchętniej widział(a)by Pan(i) jako swojego kandydata w wyborach prezydenckich?
 8 - Andrzej Lepper; 9 - Tomasz Lis; 10 - Zbigniew Religa; 11 - Jan Rokita; 12 - Donald Tusk;
 13 - Lech Wałęsa; 14 - Józef Zych

	(%)						
	8	9	10	11	12	13	14
Ogółem	6	4	8	3	2	1	1
Płeć							
Mężczyźni	6	4	8	2	3	2	1
Kobiety	5	4	8	3	1	1	1
Wiek							
18-24 lat	4	6	1	4	1	4	0
25-34	4	3	8	4	5	0	0
35-44	3	2	14	3	0	0	1
45-54	7	5	9	3	3	1	0
55-64	7	2	10	3	2	0	2
65 lat i więcej	10	5	7	0	2	1	3
Miejsce zamieszkania							
Wieś	10	5	7	2	2	1	1
Miasto do 20 tys.	4	5	8	3	2	1	0
20-100 tys.	1	5	12	4	3	1	1
101-500 tys.	4	2	7	2	3	1	2
501 tys.i więcej mieszk.	3	0	7	3	5	3	0
Wykształcenie							
Podstawowe	11	4	5	2	1	1	1
Zasadnicze zawodowe	5	2	12	2	2	2	1
Średnie	4	6	8	4	2	1	0
Wyższe	0	0	8	3	7	0	0
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	0	5	3	3	11	0	0
Prac.umysł.niż.szczebla	5	1	8	3	6	2	0
Pracownicy fiz.- umysł.	2	4	6	0	4	2	0
Robotnicy wykwalifikowani	0	6	17	0	0	3	0
Robotnicy niewykwalifik.	5	8	17	2	0	3	0
Rolnicy	6	5	3	4	3	2	0
Pracujący na własny rach.	4	0	12	6	0	0	0
Bierni zawodowo							
Renciści	11	4	8	1	3	1	0
Emeryci	7	3	9	2	1	0	3
Uczniowie i studenci	0	6	0	6	0	2	0
Bezrobotni	10	0	9	5	1	0	1
Gospodynie domowe i inni	7	7	8	0	0	0	3
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	2	4	2	3	7	1	0
spółce właścicieli	0	10	20	3	3	3	0
prywatnych i państwa	4	3	13	3	2	3	0
sekt. pryw. poza rolnict.	10	4	2	3	2	1	0
prywatnym gosp. rolnym							
Dochody na jedną osobę							
Do 300 zł	9	4	11	2	1	1	1
301-500	3	5	14	4	4	2	0
501-900	5	4	8	2	3	1	2
901-1200	3	5	2	3	0	0	0
Powyżej 1200 zł	3	3	6	5	5	3	0
Ocena własnych war. mater.							
Złe	9	4	11	2	3	0	1
Średnie	5	3	8	2	3	2	1
Dobre	3	4	5	5	1	1	0
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	2	4	2	2	6	0	1
Raz w tygodniu	5	4	10	3	1	1	1
1-2 razy w miesiącu	7	3	8	4	1	2	1
Kilka razy w roku	6	4	6	2	4	1	0
W ogóle nie uczestniczy	8	0	8	0	5	0	0
Poglądy polityczne							
Lewica	2	5	8	2	1	0	1
Centrum	9	4	6	2	1	1	1
Prawica	4	3	10	5	6	2	1
Trudno powiedzieć	6	3	9	2	1	1	1

(continued)

Tabela 2 (cd.). Kogo najchętniej widział(a)by Pan(i) jako swojego kandydata w wyborach prezydenckich? 15 - Inne konkretne nazwisko; 16 - Odpowiedź opisowa; 17 - Nie ma takiego polityka

(%)

	15	16	17	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	4	2	12	33	657
Płeć					
Mężczyźni	6	2	10	29	337
Kobiety	3	2	14	37	320
Wiek					
18-24 lat	3	2	10	36	116
25-34	3	2	14	40	124
35-44	3	1	13	33	103
45-54	5	2	11	28	141
55-64	9	2	9	31	84
65 lat i więcej	4	3	15	30	89
Miejsce zamieszkania					
Wieś	4	3	11	33	248
Miasto do 20 tys.	2	1	11	35	86
20-100 tys.	4	1	13	37	122
101-500 tys.	5	1	13	30	121
501 tys.i więcej mieszk.	8	2	13	29	80
Wykształcenie					
Podstawowe	5	2	9	39	164
Zasadnicze zawodowe	3	4	11	28	174
Średnie	4	2	15	33	236
Wyższe	9	0	11	31	83
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	7	0	8	31	44
Prac.umysł.niż.szczebla	5	0	10	31	59
Pracownicy fiz.- umysł.	3	2	13	36	56
Robotnicy wykwalifikowani	0	3	6	29	43
Robotnicy niewykwalifik.	2	2	12	27	39
Rolnicy	3	0	10	38	39
Pracujący na własny rach.	15	6	22	31	22
Bierni zawodowo					
Renciści	7	3	5	39	67
Emeryci	5	2	15	30	120
Uczniowie i studenci	6	4	11	36	55
Bezrobotni	1	3	18	31	88
Gospodynie domowe i inni	6	0	12	39	24
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	3	0	12	33	103
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	0	3	14	17	38
sekt. pryw. poza rolnict.	7	2	10	33	124
prywatnym gosp. rolnym	2	0	10	37	49
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	2	2	11	36	110
301-500	1	4	12	25	111
501-900	6	1	12	27	144
901-1200	10	6	15	35	55
Powyżej 1200 zł	5	0	15	24	47
Ocena własnych war. mater.					
Złe	4	3	10	30	181
Średnie	5	1	14	34	284
Dobre	5	3	12	35	192
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	9	2	15	41	52
Raz w tygodniu	5	2	12	31	331
1-2 razy w miesiącu	2	3	15	33	110
Kilka razy w roku	4	1	13	33	124
W ogóle nie uczestniczy	2	7	2	38	38
Poglądy polityczne					
Lewica	3	5	14	24	97
Centrum	5	1	12	31	179
Prawica	8	1	9	28	206
Trudno powiedzieć	0	2	14	45	174